

Dr. sc. Zlata Đurđević*

Dr. sc. Marta Dragičević Prtenjača**

**IV. MEĐUNARODNA INTERKATEDARSKA
KONFERENCIJA
NASTAVNIKA KAZNENOPRAVNIH ZNANOSTI
PRAVNOG FAKULTETA U ZAGREBU I
PRAVNOG FAKULTETA U LJUBLJANI
*In memoriam: Davor Krapac (1947.-2016.)******

I. UVOD

IV. međunarodna interkatedarska konferencija nastavnika kaznenopravnih znanosti Pravnog fakulteta u Zagrebu i Pravnog fakulteta u Ljubljani održana je u Zagrebu dana 7. rujna 2018. godine u organizaciji Zavoda za kaznene znanosti, kriminologiju i viktimologiju Pravnog fakulteta u Zagrebu u dvorani VII Pravnog fakulteta u Zagrebu, Ćirilometodska 4. Konferencija je bila posvećena akademiku Davoru Krapcu, koji predstavlja čvrstu poveznicu hrvatske i slovenske kaznenopravne akademske zajednice te koji je zadužio i obilježio profesionalne putove i hrvatskih i slovenskih znanstvenika. Konferencija je održana kroz tri panela pod nazivima „*Teme međunarodnog kaznenog prava*“, „*Teme kaznenog procesnog prava*“ te „*Organizacijski i provedbeni aspekti poučavanja i istraživanja kaznenog i kaznenog procesnog prava*“. Radilo se o temama koje su usko vezane za znanstveni opus akademika Krapca, a koje su istovremeno središte znanstvenog istraživanja, profesionalnog interesa i nastavnog rada profesora pravnih fakulteta u Ljubljani i Zagrebu. Posebnu pažnju, što se vidi i po najvećem broju govornika, privukla je tema o izazovima s kojima se profesori obaju fakulteta susreću prilikom izvođenja nastave i pri provođenju znanstvenog istraživanja. Cilj konferencije bio je i razmijeniti iskustva o aktualnim pitanjima, novostima i problemima u teoriji, praksi i edukaciji iz kaznenog prava.

* Dr. sc. Zlata Đurđević, redovita profesorica u trajnom zvanju i predstojnica Katedre za kazneno procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; e-pošta: durdevic@pravo.hr

** Dr. sc. Marta Dragičević Prtenjača, docentica na Katedri za kazneno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; e-pošta: marta.dragicevic@pravo.hr

*** Autorice zahvaljuju sudionicima IV. međunarodne interkatedarske konferencije na sažecima svojih izlaganja za potrebe ovog prikaza.

Konferenciji su prisustvovali hrvatski predstavnici prof. dr. sc. Zlata Đurđević, prof. dr. sc. Petar Novoselec, izv. prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, izv. prof. dr. sc. Maja Munivrana Vajda, doc. dr. sc. Marin Bonačić, doc. dr. sc. Zoran Burić, doc. dr. sc. Sunčana Roksandić Vidlička te doc. dr. sc. Marta Dragičević Prtenjača s katedara za kazneno pravo i kazneno procesno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu, tj. članovi Zavoda za kaznene znanosti, kriminologiju i viktimologiju. Slovenski predstavnici bili su prof. dr. sc. Vid Jakulin, prof. dr. sc. Matjaž Jager, izv. prof. dr. sc. Katja Filipčič, prof. dr. sc. Damjan Korošec, dr. sc. Matjaž Ambrož i as. dr. sc. Miha Hafner s Katedre za kazneno pravo Pravnog fakulteta u Ljubljani.

Konferenciju je otvorio predstojnik Zavoda za kaznene znanosti, kriminologiju i viktimologiju Pravnog fakulteta u Zagrebu **doc. dr. sc. Marin Bonačić**, koji je pozdravio sve prisutne, izrazio zadovoljstvo zbog obnavljanja tradicije zajedničkih interkatedarskih druženja nastavnika dvaju fakulteta, upoznao sudionike s rasporedom odvijanja konferencije te nastavio predsjedavati konferencijom.

Prof. dr. sc. Zlata Đurđević, predstojnica Katedre za kazneno procesno pravo Pravnog Fakulteta u Zagrebu, obratila se sudionicima konferencije uvodnom riječju i posebno pozdravila kolege s Pravnog fakulteta u Ljubljani. Izrazila je svoje zadovoljstvo zbog okupljanja sudionika u tako velikom broju usprkos brojnim, čak prekomjernim nastavnim i znanstveno-istraživačkim obvezama, koje često do te mjere ubrzavaju naše živote da individualno, ali i kolektivno zaboravljamo ili zanemarujemo najbitnije stvari za živote znanstvenika, među kojima su susreti sa svojim susjedima, kolegama i prijateljima. Naglasila je kako ovim skupom Zagreb ispravlja jednu takvu pogrešku organizirajući IV. interkatedarsku konferenciju gotovo deset godina nakon posljednje III. međunarodne interkatedarske konferencije, koja je održana 9. veljače 2009. na Pravnom fakultetu u Ljubljani. Navela je kako joj je prisustvovala većina ovdje nazočnih, među kojima i ona osobno, pa se i sjeća njezina uspjeha i važnosti. Izrazila je žaljenje što konferenciji ne prisustvuju profesori emeritusi Alenka Šelih i Ljubo Bavcon te je posebno pozdravila prof. Petra Novoselca, koji je, s obzirom na svoj izniman znanstveno-nastavni rad u Sloveniji, naš zajednički doajen kaznenopravnih znanosti. Istaknula je kako velike zasluge za održavanje ove konferencije ima prof. Primož Gorkič, koji je prošli semestar proveo kao gostujući profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Prof. Gorkič sve je ciljeve svojeg zagrebačkog studijskog boravka ostvario s iznimnim uspjehom, na veliko zadovoljstvo studenata i nastavnika Pravnog fakulteta u Zagrebu, a među njih je postavio i obnavljanje tradicije održavanja interkatedarskih konferencija Ljubljane i Zagreba. Tako je ova konferencija, u sadržajnom, personalnom i organizacijskom smislu, djelo ne samo Zagreba nego i truda i rada prof. Gorkiča.

Prof. Đurđević istaknula je da se ova interkatedarska konferencija održava *in memoriam* na akademika Davora Krapca, svima prisutnima osobno, odnosno profesionalno poznatog, koji bi prije točno tjedan dana, dana 31. 8. 2018., navršio 71. rođendan da nas nije zauvijek napustio prije gotovo dvije godine. Podsjetila je na dostignuća akademika Krapca, koji je bio redoviti profesor prava, predstojnik Katedre za kazneno procesno pravo, dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu, sudac Ustavnog suda RH, član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, autor antologijskih djela iz kaznenopravne znanosti, vrstan pravni pedagog i međunarodno priznat znanstvenik, a koja su detaljno izložena u njezinu radu „Hommage: Davor Krapac (1947.-2016.)“ objavljenom u Ljetopisu br. 2/2016. Dodatno je napomenula kako nije moguće prikazati sve bogatstvo sadržaja literarnog stvaralaštva i profesionalnih uspjeha akademika Krapca, no jedna od glavnih odrednica njegovog profesionalnog života bila je ne samo suradnja nego i čvrsta povezanost i zajedništvo sa Slovenijom, i to ne samo za vrijeme bivše Jugoslavije već i nakon njezina raspada. Navela je da je govorio slovenski jezik, bio višegodišnji profesor na Pravnom fakultetu u Mariboru, gdje je predavao kazneno procesno pravo, držao je predavanja i na Pravnom fakultetu u Ljubljani, a na posljediplomskim studijima na matičnom fakultetu predavao je brojnim slovenskim praktičarima i teoretičarima, kojima je bio mentor magistarskih i doktorskih disertacija, prevodio je Zupančiča, napisao nekrolog Petru Kobeu, objavljivao je radove na slovenskom jeziku, organizirao je II. interkatedarsku konferenciju nastavnika kaznenopravnih znanosti pravnih fakulteta u Zagrebu i Ljubljani 2006. god. u Zagrebu te suorganizirao i predvodio hrvatsku delegaciju na I. i III. interkatedarsku konferenciju, koje su održane u Ljubljani.

Prof. Đurđević navela je kako je temama ove konferencije akademik Krapac posvetio svoj profesionalni život. Njegov znanstveni opus predstavlja znatan dio hrvatske teorije kaznenog procesnog prava, prava o međunarodnoj kaznenopravnoj pomoći, međunarodnog kaznenog prava, a kao dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu proveo je bolonjsku reformu pravnog studija. U tim je područjima objavio 17 knjiga, od kojih 11 kao samostalan autor, više od 130 znanstvenih radova i stotine drugih publikacija. Među njima su knjiga „*Neposredni i posredni dokazi u kaznenom postupku*“, njegov *opus magnum* sveučilišni udžbenik „*Kazneno procesno pravo: institucije*“, danas najvrjednija knjiga iz teorije kaznenog procesnog prava. Godine 2004. objavio je knjigu s bogatom teorijom međunarodne kaznenopravne pomoći, komentarom Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i zbirkom međunarodnih ugovora. Razvoj međunarodnog kaznenog sudovanja vezanog uz bivšu Jugoslaviju, a poslije za stvaranje stalnog međunarodnog kaznenog suda, znanstveno je pratio i analizirao od početka te je objavio nekoliko knjiga i niz radova. Svoj ugled i stručnost u tom području dokazao je i na praktičnom pla-

nu, kada je s profesorom Mirjanom Damaškom nastupao kao *amicus curiae* 2004. godine pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju.

Prof. Đurđević istaknula je kako je akademski građanin Davor Krapac, svjestan važnosti kritičke pravne misli i kritičkog pravnog diskursa za vladavinu prava te razvoj pravne teorije i pravne prakse, poticao raspravu i argumentirano sučeljavanje na svim razinama, na seminaru iz kaznenog procesnog prava, na svojoj Katedri, na skupovima strukovnih udruženja, u stručnim časopisima i drugdje. Pozvala je da u skladu s njegovim učenjem ova konferencija bude oblik okruglog stola u kojem se razgovara, argumentira i kritizira, a ne puko predavanje *ex cathedra*. Smatra da će, iako se opravdano može postaviti teza da je njegova produkcija bila tako opsežna da se postavljalo pitanje mogućnosti njezine odgovarajuće akademske i stručne apsorpcije u hrvatskom pravnom prostoru, i ova konferencija pokazati kako je akademik Krapac prešao hrvatske granice i da je uz pomoć slovenskih eksperata njegovo naslijeđe moguće dalje sveobuhvatno razvijati.

II. RASPRAVA

Na prvom panelu na temu međunarodnog kaznenog prava izlaganja su imali izv. prof. dr. sc. Maja Munivrana Vajda, doc. dr. sc. Marin Bonačić i doc. dr. sc. Sunčana Roksandić Vidlička.

Izv. prof. dr. sc. **Maja Munivrana Vajda** izlagala je na temu „*Preispitivanje nepreispitivog – mogućnost pobijanja pravomoćnih presuda međunarodnih kaznenih sudova*“. U svojem izlaganju prof. Munivrana Vajda analizirala je mogućnost preispitivanja pravomoćnih presuda međunarodnih *ad hoc* tribunala, s posebnim osvrtom na ICTY. Postoje dva izvanredna pravna lijeka – revizija (engl. *review*) i preispitivanje (engl. *reconsideration*). Istaknula je da je prvi izvanredni pravni lijek detaljno reguliran statutima i pravilima o postupku i dokazima *ad hoc* tribunala i rezidualnog mehanizma, dok se drugi razvio u praksi suda kao tzv. inherentna ovlast suda. Osnovna pretpostavka za reviziju jest otkriće nove činjenice koja je mogla biti odlučujuće naravi, a koju ranije stranka nije mogla otkriti ni uz dužnu pažnju. Reviziju može tražiti i osuđena osoba i tužitelj, no u potonjem slučaju rok je godinu dana od pravomoćnosti presude. O zahtjevu odlučuje po mogućnosti isto ono žalbeno vijeće koje je i donijelo presudu koja se pobija, što je i razumno ima li se u vidu da ocjenu o tome je li nova činjenica mogla biti odlučujuće naravi najbolje može donijeti ono vijeće koje je upoznato s činjenicama predmeta. S obzirom na to da je revizija ograničena na nove činjenice, u praksi *ad hoc* tribunala razvilo se i preispitivanje kao izvanredni pravni lijek koji je bilo moguće podnijeti i zbog pravnih pogrešaka, tj. onda kada je postojala jasna pogreška u zaključivanju ili

je to bilo nužno da se spriječi nepravda. Iako je izvorno bilo moguće zatražiti preispitivanje bilo koje pravomoćne presude, od 2006. godine i odluke u predmetu Žigić ICTY je onemogućio preispitivanje pravomoćnih sudskih presuda. Prof. Munivrana Vajda kritizirala je navedenu odluku i obrazložila zašto je nije trebalo prihvatiti kao presedan te je upozorila na pravnu prazninu koja je nastala nakon 2006. godine.

Doc. dr. sc. Marin Bonačić održao je izlaganje na temu „*Pravni i politički izazovi suradnje država s Međunarodnim kaznenim sudom*“. Od pravnih izazova suradnje koji proizlaze iz načina implementacije Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda u izlaganju je razmatrao pitanja predaje vlastitih državljana, predaje osoba koje imaju imunitet na temelju ustava te zabrane *ne bis in idem*. Od pravnih izazova koji proizlaze iz samih odredaba Statuta razmatrao je prijemor oko uhićenja i predaje šefova država koje nisu države članice Rimskog statuta. Uz pravne razmotrio je i niz političkih izazova koji ugrožavaju legitimitet, ali i cjelokupan projekt Međunarodnog kaznenog suda. Rasprava koja je slijedila nakon njegova izlaganja fokusirala se na pitanje suglasnosti hrvatskog i slovenskog ustava s međunarodnim zahtjevom za procesuiranje za kaznena djela poticanja na genocid, govor mržnje i druga međunarodna kaznena djela verbalnog karaktera, s obzirom na to da oba ustava poznaju materijalnopравни imunitet parlamentarnih zastupnika za izraženo mišljenje u parlamentu.

Doc. dr. sc. Sunčana Roksandić Vidlička izlagala je o temi „*Odgovornost za kršenja ljudskih prava od strane poduzetnika u Kambodži: širi li Međunarodni kazneni sud svoju nadležnost ratione materiae*“. U svojem izlaganju i prezentaciji posvetila je posebnu pozornost trenutnim međunarodnim kretanjima vezanima uz procesuiranje i razumijevanje zločina protiv čovječnosti. Naglasila je: „*Ako gledamo povijesni kontekst, teška gospodarska kaznena djela i kršenje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava često su zanemareni u kaznenim postupcima i / ili izvješćima o povjerenstvima o istini (truth commissions) koja prate tranzicijsko razdoblje država koje mijenjaju ekonomski sustav ili su prošle rat. Iako su ti gospodarski zločini često rezultirali značajnim gubitkom profita za cjelokupno gospodarstvo i društvo, nisu bili često široko i učinkovito progonjeni i izgubljena imovinska korist je jednostavno ostala izgubljena, a ne vraćena u proračun tih država.*“ Koliko su takva gledišta zastupljena u kriterijima tužiteljstva međunarodnog kaznenog suda, bilo je predmetom analize doc. Roksandić Vidlička, koja je tim gledištima nadogradila svoje temeljno istraživanje objavljeno u knjizi „*Prosecuting Serious Economic Crimes as International Crimes: A New Mandate for the ICC?*“ (Duncker & Humblot, 2017), o čemu je također upoznala sudionike. Naglasila je u svojem izlaganju kako čak i bivši tužitelj, ali i sadašnje smjerni-

ce Međunarodnog kaznenog suda ističu važnost procesuiranja onih djela koja se tiču *“land grabbing, enviromental damage and exploitation of natural resources”* ako države nisu spremne i voljne same se uhvatiti progona tih djela. Upravo na primjeru Kambodže vidi potencijalnu situaciju koja bi mogla postati predmetom MKS-a. Ujedno smatra da takvi slučajevi, osim što ostvaruju svrhu koja je proklamirana preambulom MKS-a, daju priliku da sud popravi svoju reputaciju o neefikasnosti koja ga prati.

Izlaganja na drugoj sekciji o temama kaznenog procesnog prava imali su prof. dr. sc. Matjaž Jager, izv. prof. Elizabeta Ivičević Karas i doc. dr. sc. Zoran Burić.

Prof. dr. sc. Matjaž Jager održao je izlaganje na temu *„Nesporazumi o učinkovitosti kaznenog postupka“* (*Nesporazumi o učinkovitosti kazenskega postupka*). Prije samog izlaganja rekao je nekoliko riječi *in memoriam* na pokojnog prof. dr. sc. Davora Krapca, prisjetio se njegova značaja za kaznenopravnu znanost te na njihov prvi i daljnje susrete. U svojem izlaganju govorio je o nesporazumima koje uzrokuje sintagma „učinkovitost“ kako u medijskom i javnom prostoru, tako i u znanstvenom i akademskom diskursu. Predlaže jasno razgraničenje i određivanje sadržaja sintagme „uspješnost“ (djelotvornost) i „učinkovitost“ kaznenog postupka, i u tom je kontekstu predstavio i svoju novu „čistu teoriju učinkovitosti kaznenog postupka“. Ona jasno pokazuje kako je opredjeljenje za općenito učinkovitiji kazneni postupak pogrešno jer ne postoji jedan jedini postupak, svaki kazneni postupak ima svoje specifičnosti i osobitosti. Smatra kako se trenutačno u praksi učinkovitosti postupka ide često nauštrb ljudskih prava, dok bi pojmom učinkovitosti trebale biti pokrivenne obje funkcije - garantivna funkcija zaštite ljudskih prava i učinkovitost postupanja u kaznenom postupku. U raspravi je **prof. dr. sc. Zlata Đurđević** istaknula da je razvoj teorije ljudskih prava, a osobito pozitivnih obveza, narušio koncept dvije suprotne tendencije u kaznenom postupku jer je učinkoviti kazneni postupak, odnosno učinkovita istraga, postao temeljno ljudsko pravo te da obje tendencije služe neposrednoj zaštiti, odnosno ostvarenju temeljnih ljudskih prava.

Izv. prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas izlagala je na temu *„Presuda na temelju sporazuma stranaka u hrvatskom kaznenom postupku: dvojbe o ulozi suda“* te je iznijela kako je institut presude na temelju sporazuma stranaka uveden donošenjem novog ZKP-a 2008. godine kao svojevrsan slijednik presude na zahtjev stranaka u istrazi. No dok je uloga suda u donošenju presude na zahtjev stranaka u istrazi bila jasno određena i usklađena s konceptom tadašnjeg prethodnog postupka, uloga suda u novom obliku nagodbe od samog uvođenja nije bila jasno definirana. Tako je najprije bilo predviđeno da optužno vijeće sporazum može prihvatiti bez prethodnog potvrđivanja optužnice.

Potom je propisano da, prije donošenja presude, ako prihvati sporazum, sud mora „automatski“ potvrditi optužnicu, a tek je 2013. bilo propisano da prije donošenja presude sud mora provesti postupak provjere, odnosno potvrđivanja optužnice. Istom zakonodavnom novelom ojačana je uloga suda u prethodnom postupku, a vraćene su mu i značajne inkvizitorne ovlasti na raspravi. No još od izvorne verzije ZKP propisuje da sud neće prihvatiti sporazum, odnosno izjavu za donošenje presude, ako njezino prihvaćanje nije u skladu s odmjeravanjem kazne propisane zakonom, ili ako sporazum inače nije zakonit. Postavlja se pitanje što ako sud ocijeni da kazna nije primjerena – može li odbiti sporazum? S obzirom na postavljene zakonske okvire, valja zaključiti da može. Naime, da bi sporazum bio zakonit, kazna svakako mora biti određena u propisanim zakonskim okvirima. Ako je kazna u zakonskim okvirima, ali sud ocijeni da je preblaga ili previsoka, nije u skladu s odmjeravanjem kazne propisane zakonom. Točno je da se pred optužnim vijećem ne izvode dokazi na kontradiktoran način, no sud mora ocijeniti dokaze koji su u spisu predmeta kako bi mogao potvrditi optužnicu, pa u tom smislu dobiva podlogu za odluku. U prilog navedenom zaključku izneseni su neki primjeri iz poredbenih sustava kontinentalne Europe koji predviđaju šire ovlasti suda u kontroliranju sporazumijevanja. Problematika je izložena na primjeru presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske (broj Kzz 17/2018-8 od 8. i 9. svibnja 2018.). Uslijedila je dinamična rasprava o hrvatskoj i slovenskoj praksi nagodbi u kaznenom postupku.

Doc. dr. sc. Zoran Burić održao je izlaganje o „*Reformi policijskog postupanja u vezi s kaznenim postupkom u Hrvatskoj*“. Izlaganje je bilo usmjereno na najvažniji dio te reforme, odnosno na promjenu zakonske regulacije policijskog ispitivanja osumnjičenika i uhićenika u najranijim fazama kaznenog postupka. Izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku iz srpnja 2017. godine, koje su stupile na snagu 1. prosinca iste godine, dotad zakonski neregulirana izvidna radnja obavijesnog razgovora s osumnjičenikom i uhićenikom pretvorena je u detaljno zakonski reguliranu dokaznu radnju ispitivanja osumnjičenika i uhićenika. Doc. Burić najveći je dio svojega izlaganja posvetio objašnjavanju razloga iz kojih je bilo nužno pristupiti navedenoj promjeni, uz zaključak da se na taj način hrvatsko pravo u vezi s policijskim ispitivanjem osumnjičenika i uhićenika nakon dugo vremena prilagodilo zahtjevima koji proizlaze iz europskoga prava, ali je istodobno i u tom segmentu policijskog postupanja usvojilo standarde koji su karakteristični za postupanje policije u razvijenim europskim državama. Ovi zaključci bili su provjeravani brojnim pitanjima i komentarima drugih sudionika, a se može zaključiti da su prihvaćeni s odobravanjem.

O „*Organizacijskim i provedbenim aspektima podučavanja i istraživanja kaznenog i kaznenog procesnog prava*“ izlagali su prof. dr. sc. Petar Novoselec, izv. prof. dr. sc. Katja Filipčić, prof. dr. sc. Matjaž Ambrož i as. dr. sc. Miha Hafner.

Prof. dr. sc. Petar Novoselec izlagao je o *odnosu Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku*, pri čemu je upozorio na neujednačenost kaznenih zakona i zakona o kaznenom postupku, kako u hrvatskom, tako i u slovenskom pravnom sustavu. Dok oba kaznena zakona krivnju smatraju elementom kaznenog djela, oba zakona o kaznenom postupku u odredbama o razlozima za donošenje oslobađajuće presude usvajaju (teorijski zastarjelu) koncepciju prema kojoj krivnja nije element kaznenog djela. Također je iznio i nekoliko uočenih nedosljednosti u terminologiji koja se koristi u hrvatskom Kaznenom zakonu i Zakonu o kaznenom postupku. Primjerice sintagma „rad za opće dobro“, koja se nalazi u danas važećem Kaznenom zakonu i koja je modifikacija kazne, u ZKP-u se naziva „rad za opće dobro na slobodi“, što je naziv iz ranijeg Kaznenog zakona iz 1997. godine. Zatim u KZ-u nema više sudske opomene, dok ZKP i dalje u svojim odredbama sadrži taj pojam. Nakon izlaganja uslijedila je rasprava o (ne)opravdanosti rješenja iz kaznenoprocenih zakona.

Izv. prof. dr. sc. Katja Filipčič izlagala je o poučavanju kaznenog prava i uvjetima za edukaciju i istraživački rad nastavnika na Sveučilištu u Ljubljani („*Poučevanje kazenskog prava – pogoji za pedagoško in raziskovalno delo visokoškolskega učitelja*“). Prof. Filipčič prvo je govorila o formalnim uvjetima za (znanstveno-nastavno) napredovanje na Pravnom fakultetu u Ljubljani, a potom se kritički osvrnula na razvoj znanosti u akademskom kontekstu u Sloveniji u posljednjih dvadeset godina. Nakon toga je izložila kako takva situacija utječe na ljude i razvoj znanosti na Pravnom fakultetu u Ljubljani, da bi potom zaključila svoje predavanje s nekoliko preporuka za stvaranje što boljih uvjeta za napredovanje i rad nastavnika na Fakultetu. Ova je tema pobudila najveće zanimanje i najveći broj intervencija sudionika, što upozorava na bremenitost problemima u akademskoj zajednici. Slovenski i hrvatski profesori nastojali su se upoznati s razlikama i sličnostima u svojim nastavnim i znanstvenim položajima. Uočene su sličnosti, ali i brojne razlike u uvjetima za napredovanje i zapošljavanje, slobodi utjecaja nastavnika na nastavni program i znanstvene teme, mogućnosti zapošljavanja mlađih kolega, broju studenata, međunarodnoj suradnji i dr.

Prof. dr. sc. Matjaž Ambrož izlagao je o metodama poučavanja kaznenog prava („*O metodi poučevanja kazenskega materialnega prava*“), pri čemu se osvrnuo na neke suštinske dileme u poučavanju kaznenog prava. Istaknuo je kako u Ljubljani prevladava dogmatički pristup pri učenju kaznenog prava, koji se ponajprije bavi egzegezom (podrijetlom i značenjem) pojmova, njihovom međusobnom povezanosti i odnosom s drugim pojmovima. Prof. Ambrož ukratko je prikazao takav pristup te je iznio druge dileme i izazove s kojima se susreće kao profesor kaznenog prava.

As. dr. sc. Miha Hafner imao je izlaganje na temu korištenja online-alata kao pomoći pri poučavanju kaznenog prava („*Spletna orodja kot pripomoček pri poučevanju kazenskega prava: primer Socrative*“). Dr. Hafner je prezentirao mogućnost uporabe tih alata i prednosti koje pružaju pri poučavanju kaznenog prava. Posebno je prikazao funkcioniranje alata Socrative kroz kviz-format, objašnjavajući pri tome njegove značajke i funkcije. Istaknuo je mnoge prednosti tih alata pred konvencionalnim metodama poučavanja kaznenog prava; primjerice simultano sudjelovanje svih studenata kolegija, kao i trenutačnu povratnu informaciju studentima i nastavnicima.

III. ZAKLJUČAK

Može se zaključiti da je konferencija uspješno obnovila, ažurirala i unaprijedila suradnju kolega iz Ljubljane i Zagreba. Razmijenjena su iskustva u provođenju i održavanju nastave te su se nastavnici obaju fakulteta upoznali s aktualnostima u teoriji i praksi kaznenog zakonodavstva obiju država. Također su razmijenjene informacije o održavanju tečajeva i projekata te je predložena zajednička suradnja i sudjelovanje na njima, kao i sudjelovanje u objavljivanju radova u časopisima. Nastavnici su izmijenili i stručnu literaturu, odnosno recentne knjige, zakone, udžbenike i časopise iz područja kaznenog prava. Organizatori IV. međunarodne interkatedarske konferencije ostvarili su svoj cilj, kako na formalnoj razini, osiguravši kvalitetna i raznovrsna izlaganja te konstruktivnu i bogatu raspravu, tako i u neformalnom druženju, koje je nastavljeno šetnjom kroz Zagreb s Gornjeg grada do Sveučilišta u Zagrebu te zajedničkim ručkom.